

KURJER ZAGŁĘBIA

Odzioennik bezpartyjny polityczno-społeczno-literacki.

Wychodzi codziennie w godzinach rannych z wyjątkiem dni poświęconych.

PRZEDPŁATA. „Kurier Zagłębia” wraz z „Kurjerem Przemysłowo-Handlowo-Rzemieślniczym” rocznie marek 216, półrocznie mk. 108, kwartalnie mk. 54, miesięcznie mk. 18. Poczta mk. 60 kwartalnie, mk. 20 miesięcznie.

OGŁOSZENIA. Za jeden wiersz petitu lub jego miejsce na 1-ej stronie Mk. 8, w tekście Mk., 10 po tekście — reklamy Mk. 6. Nekrologi Mk. 4. Zwyczajne Mk. 4. Drobne 50 fenigów za wiersz, najmniej Mk. 3.

Adres Redakcji i Administracji: SOSNOWIEC, ulica Deblńska Nr. 1.

Adres dla depesz: „KURJER” — SOSNOWIEC.

Administracja otwarta od 8-ej rano bez przerwy do 7-ej godz. wiecz. W niedziele i święta od 9 do 11 rano.

W sprawach redakcyjnych redaktor przyjmuje interesantów tylko od 1—2 w poł. i od 6—7 w.

PRENUMERATE i OGŁOSZENIA przyjmuje Centralna Administracja ogłoszeń Polskiej Prasy prowincjonalnej, Warszawa, Zgoda 1.

Cena pojedynczego egzemplarza mk. 1.

SOSNOWIEC, piątek dnia 7 maja 1920 roku.

Nr. 106

Rok XV.

KINO
Zacisze „Toska”
w Sosnowcu.
Od 27 do 3 maja
Najpotężniejsze arcydzieło filmowe obecnego sezonu dramat w 6 cz. z prologiem wytwórni „Cesar” w Rzymie z nieporównaną tragiczną włoską
FRANCESKĄ BERTINI
w roli głównej.
Celem udzielenia dnia 3-go Maja poświęcenie sztandarowi szkoły saperów.

KINO-OAZA
Od 3-go maja słynny obraz
Protea
Kobieta djabeł
Wyciąg śmierci
w 6 wielkich częściach, wzbudzający zachwyty. Wytwórni B-si Pathé w Paryżu.
ANONS od 10 maja „Wojna przyszłości” nadzwyczajna sensacja amerykańskiej wytwórni

Kino-Sinks
Sensacja. Od czwartku i dni następnych. Dowolony dla dzieci.
Joanna d'Arc
Pojętna tragedia w 2-eh sekcjach w 8 wielkich aktach.
z główna z teatru i orody Garloding Farrar prima donna Now Jorkskiego teatru „Metropolitano”.
Statystyczne tłumy. Wielkie wojny średniowieczne.

Łajdactwo prusaków na ziemiach plebisycytowych.

Odkąd świat światem — Nie będzie Niemiec polakowi bratem!...

Mimo usiłowań centrum niemieckiego, które katolicyzm chce uważać za grunt neutralny, na którym ma nastąpić porozumienie między Niemcami a Polakami, aby w ten sposób móc uratować dla Niemcy „republikę śląską” a może inne terytoria sporne — rzeczywistość w sposób krwawo rażący mówi co innego.

Stosunki bowiem, panujące na G. Śląsku, we wschodniopruskim obwodzie plebisycytowym, na Warmji i Mazurach aż nadto wykazują cały ogrom głębokich antagonizmów i przepaści, dzielących te dwa narody.

Dopóki w piersiach polskich, polskie bić będą serca, dopóki poczucie krzywdy wiekowej trwać w nich będzie, dopóty lud polski, choć nekany, terroryzowany, tumaniony i ogłupiany zarówno przez rząd niemiecki, jego płatnych agitatorów, jakoteż nawet i przez obłudne duchowieństwo z obozu centrum, będące na usługach Niemców — przeciwstawiać się będzie, z tym bezprzykładowym jak dotąd, nie notowanym w dziejach ludzkości heroizmem wszelkim zakusom, zmierzającym do złamania jego wyraźnej woli i zbeszczeszczenia jego świętego prawa do stanowienia o swym losie.

Nie pomogą Niemcom nie prowokacje i oszczerstwa, rzucone przez nich w swej prasie na rząd polski, tendencyjne kłamstwa, rozsiewane o sytuacji wewnętrznej w Polsce i na jej frontach bojowych, nie pozyskują dla nich ludności polskiej

ziemi plebisycytowych masowe gwałty, dokonywane nad tą ludnością!... Krzywda wiekowa, wyrządzona Polsce mści się na krzywdzicielach. W proch i pył musi się rozpaść krzyżacka zawierucha!...

Zdając sobie z tego sprawę, Niemcy za wszelką cenę nie chcą dopuścić do zwycięstwa i tryumfu polskości na ziemiach, które słusznie Polsce przyspać powinny, a które, dzięki zarządzeniom plebisycytowi, są dziś widownią krwawych zjść i niesłychanych gwałtów, cieszących się w wielu wypadkach, niestety, bezkarnością superarbitrów, rzekomo bezstronnych. Sami Niemcy przyznają, że sytuacja na G. Śląsku jest wielce krytyczna.

Nie umilkły jeszcze jęki pomordowanych i skatowanych w Biskupcu przez tuskę zbiorów hakatystycznych — działaczy i artystów polskich, nad którymi, rozpraszając rzekomo tłumy, wraz z tuską pastwiła się policja niemiecka i „Sicherheitswehra”, gdy oto już w czasie obchodu dnia 3 Maja w Opolu ta sama „Sicherheitswehra”, przy pomocy przebranych po cywilnemu bohaterów ze „stosstruppen”, przyprowadziła śmierć i kalectwo 50 osób z ludności polskiej, nie mówiąc już o zdzieraniu orłów, sztandarów i godła polskich z gmachów i najrozmaitszych innych zrykach polskości.

Dnia 1 maja w Lublińcu Niemcy wszczęli krwawą bijatykę, którą przerwały oddziały wojsk ko-

licyjnych. Ale to jeszcze nic. W dniu 5 b. m. wieczorem tłum podszywanym przez agitatorów młodzieniaszków, napadłszy na wydawnictwa polskie: „Gazetę Opolską”, „Weisse Adler”, i „Nowiny Opolskie”, w Opolu, zdemolował im drukarnie, zniszczył będące w druku i przygotowane do ekspedycji gazety, rozrzucając ich strzępy po bruku.

Z powodu terroru niemieckiego i wobec grożącego niebezpieczeństwa życiu Polaków na każdym kroku, Polska Komisja Plebisycytowa w Olsztynie (w Prusach Wschodnich), musiała wstrzymać prace plebisycytowe, które w tych warunkach stały się niemal bezowocne. Szykany, pogromy i okradanie ludności polskiej, niesłychana buta i samowola Niemców z „Heimatschutz”, oraz stosunek do nich władz koalicyjnych, oburza już niektórych przedstawicieli tych władz. Jako dowód tego, niech posłuży fakt, że pewien oficer francuski, major Stohl, kontroler dystryktu w Osterodzie, złożył swojej władzy podanie, żeby go zwolniła z jego obowiązków, uzasadniając swój krok tem, że Niem. rządzący na terenie tym mają więcej władzy niż on. Delegaci polscy, wyznaczeni przez niego zostali odrzuceni i Komisja zaakceptowała kandydatów, proponowanych przez komisję niemiecką.

Cały szereg gmin o większości polskiej na Warmji i Mazurach przedstawił Komisji Międzysojuszniczej żądanie nauczenia dzieci w szkołach miejscowych po polsku. Inni żądają nauczenia religii tylko po polsku. Komisja Międzysojusznicza przyjęła to żądanie do wiadomości i dała odpowiedź, która wprowadza w podziw swoją lekkomyślnością i niezrozumieniem rzeczy. Komisja zgadza się na postawione żądanie, dorzuca jednak, że nauczyciele, którzy będą udzielać lekcji po polsku, muszą być narodowości niemieckiej i posiadać dyplom nauczycielski niemiecki.

Nie lepiej się dzieje na Warmji i Mazurach, gdzie hakata święci niemal orgje rozpasania i bezprawia nad ludnością polską, która tu znalazła się w fatalnych warunkach, nie mając w dostatecznej ilości pism polskich, bibliotek, towarzystw, organizacji narodowych i niezbędnych działaczy dla przeciwstawienia się gwałtom i robocie „Heimatsbundu”, „Ermländerbundu” i innym bandom, rozbijającym polskie wiecie, zebrań, przedstawienia amatorskie, zdzierającym polskie szyldy, niszczącym biblioteki i gazety. Czyż nie na kpinę zakrawa plebisycyt, który ma się

tam odbyć w dniu 17 lipca?! Terroryzowana, mało uświadomiona narodowo ludność, bojąc się odwetu, zahała się czy wogóle w tych warunkach będzie mogła głosować.

Wójt, żandarm, ksiądz, nauczyciel, oplacani przez Berlin a popierani przez ludność miejscową niemiecką, zorganizowaną w „Sachsbaur” i „Hauptkommando”, a nawet kobiety i agitacja zapomocą film, demonstrujących zniszczone ziemie francuskie jako... polskie, sprzyśli się przeciwko Polsce.

Jednakże, mimo to wszystko, echo potężnego hasła: „Nie rzucim ziemi skąd nasz ród” — łączące wszystkich Polaków na ziemiach plebisycytowych świadczy, że zakusy wroga obrócone będą w niwecz i rozprysną się o świadome pragnienie połączenia się z Macierzą stęsknionych od wieków za nią dzieci.

Zwyciężymy, bo musimy zwyciężyć!... Bo słusność po naszej stronie!

J. S-ki.

Administracja na kresach.

Podpisanie traktatu polsko-ukraińskiego czyni niezmiernie aktualnym zagadnienie administracji cywilnej na obszarach Wołyńa i Podola. Administracja ta, sprawowana przez zarząd cywilny ziem Wołyńa i frontu podolskiego z p. Antonim Minkiewiczem na czele, i z centralą w Warszawie, ogarnia cały teren okupacyjny od granic wschodnich Kongresówki, aż do pasu przyfrontowego. Ten ostatni, o szerokości 25 — 30 kilometrów, jest pod wyłącznym zarządem wojskowym.

Administracja na miejscu koncentruje się w 2 okręgach (województwach). Naczelnikiem okręgu podolskiego jest p. B. Kraczkiewicz, okręgu wołyńskiego — p. S. Rawicz-Smólski. Okrąg podolski składa się dotychczas z czterech starostw, odpowiadających terytorjalnie dawnym powiatom: Kamienieckiego, Płoskirowskiego, Nowo-Uszyckiego i Zatoryńskiego. Okrąg wołyński, z siedzibą w Lucku, obejmuje większe obszary i w skład jego wchodzi starostwa: Włodzimierskie, Kowelskie, Kraszemienieckie, Dubieńskie, Luckie, Rówieńskie, Sarnieńskie, Ostrońskie, Zaslawskie, Zwińhelskie i Starokonstantynowskie.

Jak ma się ukształtować ten układ administracyjny, w związku z polsko-ukraińskim traktatem?

Czy administracja cywilna polska ma pozostać na całym dotychczas okupowanym obszarze i czy w miarę posuwania się wojsk polskich naprzód ma ona wkraczać i na nowe obszary?

Z teoretycznego punktu widzenia odpowiedź zdawałaby się prosta.

Skoro Ukraina jest, niech rządząca na swoich obszarach, my — na swoich. Niech administracja polska ustąpi miejsca ukraińskiej w tych powiatach, które na mocy układu nie mogą być przyłączone do Polski.

W praktycznym jednak zastosowaniu takie rozstrzygnięcie nie może być stosowane. Przedewszystkiem chodzi o linię graniczną. Skoro tymczasem projekt tej linii nie może być rozgłaszany urbi et orbi, nie mogą również być popełniane kroki, które tę linię de facto unoczniają. Główną zaś przeszkodą jest realne niebezpieczeństwo, któremu zagroziłoby niezwłoczne złuzowanie administracji polskiej.

Inteligencja ukraińska jest bardzo nieliczna. Wykwalifikowanych sił urzędniczych ukraińskich jest stanowczo za mało. Trudno więc przypuścić, aby Ukraina zdolna natychmiast stworzyć gotowe aparaty administracyjne i rzucić je do powiatów.

Jeżeli zaś mowa o powiatach, już przez nas mniej więcej zorganizowanych, nie można tam zacząć od procesu tworzenia. Trzeba mieć całą machinę administracyjną zupełnie gotową, prztem niechęć do sprężyta, inaczej bowiem zagroziłoby się stan anarchii.

Mówmy szczerze. I nasza administracja zbyt sprawną nie jest i u nas są poważne braki. Urzędników brak, trudno być zanadto wybrednym w wyborze ludzi. Wiele stanowisk jest nieobsadzonych, lub obsadzonych źle. Służba bezpieczeństwa publicznego nie jest i nie może być na wysokości zadania.

I jeżeli jednak słaba obsada administracji naszej kresowej nie polega na sobie zbyt poważnych konsekwencji, wchodzi tu w rachubę pierwiastki psychologiczne. Ludność miejscowa traktuje administrację cywilną polską jako część integralną armii polskiej. A wie ona, że z żołnierzem polskim niema tartów i że potrafi ten żołnierz pokroić anarchiczne żywioły. Armia polska otoczona jest aureolą zwycięstw i chwalił się bojowej i — część jej splendoru spada na polskiego urzędnika.

Z tego głównie powodu, jeżeli nawet dają się zanotować w szeregu powiatów objawy bandytyzmu i próby bolszewickiej destrukcji, nie nabiżają one dotychczas szerszych rozmiarów. Kraj się pacyfikuje i ludność powraca do pracy normalnej.

Leż przekonani jesteśmy, że gdyby tylko administracja polska ustąpiła z placu, a na miejsce jej weszła niedostatecznie zorganizowana administracja ukraińska, moment ten byłby niezwłocznie wykorzystany przez agitację anarchiczno-bolszewicką. Ludność potraktowałaby wyjście administracji polskiej jako dowód ucieczki i wszystkie żywioły wyrotowe rzuciłyby hasło czynnych wystąpień przeciw władzy. I wrócilibyśmy znowu do stanu nieładu i chaosu.

Ewentualności tej dopuścić nie można. I dlatego właśnie dla doby najbliższej koniecznym jest zachowanie status quo i wycofanie się administracji cywilnej polskiej byłoby zgubnym. W imię trwałości frontu i jego potrzeb wszystko, co zagroża zamieszkani na tyłach, musi być zaniechane.

Z Samsonowa.

Okręgowy Zarząd Dóbr Państwowych w Radomiu sprzedał bez licytacji tydom około 13 tys. metrów drzewa budulcowego, w nadleśnictwach: Samsonów i św. Katarzyny, a dzwo to kupiłby miejscowa ludność o 60 marek drożej za 1 metr. Drzewo to jest w dogodnej miejscowości też przy kolejkach leśnej i blisko stacji Zagłębsk. Strata dla skarbu Państwa wynosi około 1 miliona marek, taryk rządowy Zagłębsk może stanąć, a ludność zagłębska rzuci się do bolszewizmu z powodu braku pracy. Jednocześnie z niewiadomych powodów zostały usunięte nadleśniczki samsonowski p. Markiewicz. Chyba, aby nie stał na przeszkodzie w robieniu interesów osobistych.

Rada Gminna sebrana w Samsonowie postanowiła prosić Sejm o zbadanie tej sprawy na miesiąc.

Niezależnie od tego Rada gminna prosi Sejm o wydelegowanie rzeczoznawcy, posła Sejmu, nadmienienia prztem, że jeżeli Sejm nie przyczyni

się do ich zadan, to miejscowa ludność gotowa nie wypuścić drzewa, gdyż widzi, że to istne oszukaństwo, a żada sprzedania drzewa przez licytację.

Gminniak.

OFIARY.

Złożone w „Kurjerze Zagłębia” Na plebiscyt.

Nr. 674. Il-gi Komisarjat 50 marek.
Nr. 679. Stefan Koralewski Mk. 60.
Nr. 687. Policjanci pow. Stropińskiego pełniący służbę na 14-ym pogranicznym odcinku Mk. 120.
Nr. 682. Franciszek Domagała Mk. 5.
Nr. 683. Eljasz Boruchowski Mk. 10.

Na skarb narodowy.

Nr. 678. Julian Pawlik srebrne Mk. 2.
Na ochronkę Nr. 6 w Sielcu.

Nr. 665. W dowód wdzięczności ks. Kazimierzowi Maszkiewiczowi za bezinteresowne pogrzebanie zwłok ś. p. mego, Gustawowa Wischerska Mk. 100.

Zarząd Związku Pracowników Kolejowych Koła Sosnowieckiego

zawiadamia, iż w dn. 11/V b. r. we wtorek w lokalu Klubu, w gmachu b. komory celnej o godz. 5 i pół po południu, odbędzie się

Ogólne Roczne Zebranie

członków Z. Z. K., prawomocno bez względu na ilość osób.

PORZĄDEK DZIENNY:

- 1) Zapalenie zebrania
- 2) Wybór prezydium.
- 3) Odczytanie protokołu z ostatniego walnego zebrania.
- 4) Sprawozdanie z działalności dotychczasowego Zarządu.
- 5) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
- 6) Wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej.
- 7) Kwestja ofiar i składek na utrzymanie ochronki i kursów dla analfabetów.
- 8) Wolne wnioski.

UWAGA 1: Wolne wnioski winny być zgłoszone Zarządowi piśmieniem na 3 dni przed zebraniem.

UWAGA 2: Z wejścia na zebranie i z prawa głosu mogą korzystać rzeczywici członkowie, którzy wykazują się z posiadania ustanowionej legitymacji i opłacanej składowki członkowskiej za ostatnie 3 miesiące.

350

ZARZĄD.

Filję „Kurjera Zagłębia” w Grodźcu objął p. Czaplinski i przyjmuje prenumeratę oraz ogłoszenia.

WSZECHŚWIATOWO ZNANY
Krem KAZIMI
METAMORFOZA

Ważne uwagi:
IŚCIENIE UZNANY PRZEZ KOBIETY CAŁEGO ŚWIATA.

MEZAPRZECZENIE
RADYKALNIEJUSZY
Niel. wagi. Blamy.
Oporzecznie.
Zmarszczki.

DRUKARNIA i

INTROLIGATORNIA

SPÓŁKI WYDAWNICZEJ „KURJER ZAGŁĘBIA”

Sosnowiec, ul. Dęblińska Nr. 1. — Telefon Nr. 73.

Przyjmuje wszelkie prace w zakres drukarstwa i introligatorstwa wchodzące. Staranne i punktualne wykonanie.

CENY KONKURENCYJNE.

BIURO TECHNICZNE

M. HALPERNA

W LODZI, ulica PIOTRKOWSKA Nr. 41

posiada na składzie i dostarczy natychmiast

3 motory elektryczne trójfazowe 500 volt, 30 KM, 570 obrotów, fabryki Kolben-Prag, kompletne, nowe.

I motor elektryczny trójfazowy 120/220 volt, 30 KM, fabryki A.E.G. kompletny, nowy.

I motor elektryczny trójfazowy 120/230 volt, 45 KM, fabryki Ganz-Budapest, kompletny, nowy.

I motor elektryczny trójfazowy 230/380 volt, 48 KM, fabryki Siemens & Schuckert, kompletny, nowy.

jak również mniejsze motory trójfazowe i dynamo różnego napięcia. Wszystkie motory mają uzwojenia miedziane.

50 liczników prądu zmiennego, 220 volt A. E. G. 3 — 5 Amp. 344

Wpływy i wydatki Komitetu Plebiscytowego w Sosnowcu od dnia 27/II do dnia 10/IV 1920 roku.

Wpływy	mk. n. frank. rub. korony marki				Wydatki	mk. n. frank. rub. korony marki			
Sekcja Zbiórki: I sprzedaż znaczka	0,50	47,68	691,50	22230,05	Sekcja rozrywkowa				10154,90
II sprzedaż broszur		12,96	410,50	17092,91	Sekcja reklamowo-agitacyjna				9793,00
ofiar na listy i do paszek		45,00	298,22	1894,81	Sekcja odczytowa				800,75
podkom. w Siewierszu				396,90	Wydatki komitetu				70,00
Sekcja rozrywk. kabaret, kina przedstawienia teatralne	36,00	5,00	130,00	4426,32					
Sekcja odczytowa			9,40	2734,22					
Datki wpłacano do Pol. K. K. Poż.				14428,18					
	36,00	45,50	82,91	1936,52	Oczyty dotychczas	36,00	45,50	82,91	1936,52
				143613,85					20818,65
					razem	36,00	45,50	82,91	1936,52
									143613,85

Komitet składa serdeczne podziękowanie wszystkim ofiarodawcom, wszystkim osobom, instytucjom i organizacjom społecznym, które swoją współpracą przyczyniły się do powyższych wyników jego dotychczasowej działalności i zbierania funduszy na plebiscyt, nadmienając że jej nie zaprzestaje i prosi społeczeństwo o dalsze poparcie.

Ks. Fr. Plenkwicz, F. Opęchowski, E. Dobrowolski, St. Płodowski, Z. Piętka, Z. Catur, J. Maciejowski.
Sosnowiec, dnia 29 kwietnia 1920 r. 280